

Σημασιολογική ανάλυση των χρωματικών όρων *άσπρος/λευκός* και *μαύρος* στη Νέα Ελληνική

Δήμητρα Σερακιώτη

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

dimser21@hotmail.com

Abstract

This paper examines for the first time the meaning of the terms white (aspros/lefkos) and black (mavros) in Modern Greek, based on Greek Corpora and Greek dictionaries. The results of the study showed that the term mavros has a negative connotation, as opposed to lefkos associated with a positive connotation, confirming the Berlin & Kay's hypothesis about the existence of semantic universals between languages. Web as a Corpus, also, provides new collocations with a high degree of semantic opacity, which are not contained in Modern Greek dictionaries and are English translation loans deriving from the field of technology.

Keywords: the Berlin & Kay experiment, *white (aspros/lefkos)*, *black*, lexical collocations, semantic opacity.

1 Εισαγωγή

Σύμφωνα με πείραμα των Berlin & Kay, όλες οι γλώσσες διαθέτουν όρους για το *λευκό* και το *μαύρο* (Berlin & Kay, 1969: 2). Οι ίδιοι υποστηρίζουν την ύπαρξη καθολικότητας στον τομέα των χρωμάτων¹, ενώ ένα πλήθος ερευνών κατά τις τελευταίες δεκαετίες αναλύει σημασιολογικά τους δύο όρους συνδέοντας συνήθως το *μαύρο* με τη θλίψη, το πένθος και την παρανομία και το *λευκό* με τη χαρά, την αγνότητα και την αισιοδοξία (βλ. ενδεικτικά D' Andrade & Egan 1974, Wyler 1992, Clarke & Costall 2008, Xing 2009, Pakuła 2010, He 2011, Molina-Plaza 2015, Wierzbicka 2015). Όπως επισημαίνει η Molina-Plaza (2015:42), η οποία εξετάζει συγκριτικά τους όρους αυτούς στην Αγγλική και την Ισπανική, ο όρος *μαύρος* μπορεί να συνδέεται με θετική συνδήλωση, εκφράζοντας το κύρος και την κομψότητα, ενώ το *άσπρος* έχει αρνητική σημασιολογική προσωδία σε άλλα πολιτισμικά περιβάλλοντα, όπως στις θεατρικές παραστάσεις στην Κίνα, όπου δηλώνει την πανουργία. Μάλιστα, στην Κίνα το *άσπρο* συνδέεται με την απέχθεια, την αντιπάθεια, την περιφρόνηση, την ανυπομονησία, τη ματαιότητα, αλλά και τη θλίψη και τον θάνατο, καθώς αποτελεί το χρώμα των ρούχων της κηδείας (Xing, 2009: 89-90). Κάτι αντίστοιχο ισχύει και στην Περσική για τον όρο *sefid* (*άσπρος*), ο οποίος μπορεί να δηλώσει τον φόβο, την αγένεια, την αμαρτία, ενώ στην Αγγλική εκφράσεις όπως *white lie*, *white slavery*, *white magic* καταδεικνύουν το αρνητικό περιεχόμενο του όρου (βλ. Amouzadeh et al. 2012: 239-240).

Στόχοι της παρούσας έρευνας είναι α) να εξεταστούν οι λεξικές συνάψεις και οι ιδιοματισμοί στους οποίους παρουσιάζονται οι συγκεκριμένοι χρωματικοί όροι στη Νέα Ελληνική, β) να μελετηθεί εάν οι όροι αυτοί εμφανίζονται με θετική/αρνητική συνδήλωση, γ) να ελεγχθεί η υπόθεση των Berlin & Kay σχετικά με την ύπαρξη

¹ Σχετικά με το ζήτημα της ύπαρξης καθολικότητας των χρωματικών όρων βλ. Σερακιώτη (2012), Serakioti (2015).

σημασιολογικών καθολικών, συγκρίνοντας τα δεδομένα με αυτά αντίστοιχων ερευνών, δ) να ελεγχθεί εάν μέσα από το Web as a Corpus προκύπτουν νέες σημασίες τις οποίες δεν περιέχουν τα λεξικά της Νέας Ελληνικής.

Η πρωτοτυπία της μελέτης αυτής έγκειται στο γεγονός ότι για πρώτη φορά διερευνάται στη Νέα Ελληνική η σημασιολογική παραγωγικότητα των δύο πόλων του χρωματικού φάσματος, του *άσπρου/λευκού* και του *μαύρου*.

2 Μεθοδολογία της έρευνας

Ως προς τη μεθοδολογία χρησιμοποιήθηκε το Σώμα Ελληνικών Κειμένων (ΣΕΚ)² και λεξικά, όπως το Χρηστικό Λεξικό της Νεοελληνικής Γλώσσας (Χαραλαμπίκης 2014), το Λεξικό του Μπαμπινιώτη (2012) και το ηλεκτρονικό Λεξικό του Τριανταφυλλίδη³ για να μελετηθούν οι σημασίες και οι λεξικές συνάψεις στις οποίες εμφανίζονται οι όροι *άσπρος/λευκός* και *μαύρος* στη Νέα Ελληνική και να εξεταστεί η θετική/αρνητική συνδήλωση αυτών. Στη συνέχεια, χρησιμοποιήθηκε το Web as a Corpus⁴ προκειμένου να ελεγχθεί εάν αυτό περιέχει παγιωμένες φράσεις και λεξικές συνάψεις των δύο χρωμάτων που δεν περιλαμβάνονται τόσο στο Σώμα Ελληνικών Κειμένων, όσο και στα λεξικά της Ελληνικής.

3 Τα αποτελέσματα της έρευνας

3.1 Οι όροι *μαύρος* και *άσπρος λευκός* μέσα από το Σώμα Ελληνικών Κειμένων και τα λεξικά της Νέας Ελληνικής

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι τόσο σε λεξικές συνάψεις, όσο και σε παγιωμένες εκφράσεις της Νέας Ελληνικής, ο όρος *μαύρος* έχει αρνητική σημασία (βλ. Πίνακα 1). Πιο συγκεκριμένα, μέσα από το Σώμα Ελληνικών Κειμένων και τα λεξικά της Νέας Ελληνικής, μπορούμε να διακρίνουμε ότι ο όρος αυτός εκφράζει τη δυστυχία και το πένθος (*μαύρη ζωή*, *τα βάρφα μαύρα* = *απελπίζομαι*, *είμαι στις μαύρες μου*), δηλώνοντας το συναίσθημα της μελαγχολίας και της θλίψης, αλλά και κάτι το σατανικό και σκοτεινό (*μαύρη μαγεία*). Ακόμα, το *μαύρο* συνδέεται άρρηκτα με τη διαφθορά, όπως παρατηρούμε μέσα από τις λεξικές συνάψεις *μαύρη εργασία*, *μαύρο χρήμα*, αλλά και τη δολιότητα π.χ. *μαύρη διαφήμιση*, δηλαδή διαφήμιση που δυσφημεί α) ένα ανταγωνιστικό προϊόν ή μια υπηρεσία, β) το αντίπαλο πολιτικά κόμμα. Επίσης, το *μαύρο* δηλώνει κάτι το ανεπιθύμητο (*μαύρο πρόβατο*, *μαύρη λίστα*), καθώς και το μυστηριώδες, όπως η *μαύρη τρύπα* στο διάστημα και το *μαύρο κουτί* (καταγραφέας δεδομένων πτήσης) ενός αεροσκάφους⁵. Σκόπιμο θα ήταν να αναφερθεί το γεγονός ότι το *μαύρο κουτί* των αεροπλάνων δεν έχει μαύρο χρώμα, αλλά πορτοκαλί, προκειμένου να εντοπίζεται εύκολα σε περίπτωση αεροπορικού δυστυχήματος, ενώ η

² Βλ. Γούτσος (2003).

³ <http://www.komvos.edu.gr/dictionaries/dictonline/DictOnLineTri.htm>

⁴ Κατά τις τελευταίες δεκαετίες έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στο Web as a Corpus, εφόσον αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο στη μελέτη των λεξικών συνάψεων (βλ. Wu et al. 2010, Hardie 2012).

⁵ Μαύρο κουτί εμπεριέχουν και σύγχρονα μοντέλα αυτοκινήτων, προκειμένου να ελεγχθούν στοιχεία όπως η ακριβής ταχύτητα πρόσκρουσης του οχήματος ή η κλίση της στροφής σε περίπτωση ατυχήματος.

εσωτερική του λειτουργία παραμένει άγνωστη. Σπάνια συναντάμε θετικές συνδηλώσεις σε συνάψεις όπως *μαύρος χρυσός* (= το πετρέλαιο).

ΜΑΥΡΟΣ
<p>- Δυστυχία / Θλίψη / Πένθος</p> <p><i>μαύρη ζωή, μαύρη μέρα, μαύρη αλήθεια, μαύρη ξενιτιά, μαύρος και άραχνος/άραχλος, ρίχνω/χύνω μαύρο δάκρυ, τα θάψω μαύρα, έχω το μαύρο μου το χάλι</i></p>
<p>- Παρανομία / διαφθορά</p> <p><i>μαύρη αγορά, μαύρη εργασία, μαύρο χρήμα, μαύρη τρύπα (στα έσοδα/στον προϋπολογισμό)</i></p>
<p>- Ανεπιθύμητος</p> <p><i>μαύρη λίστα, μαύρο πρόβατο, γράφω κάποιον στα μαύρα κατάστιχα</i></p>
<p>- Άγνωστος / Μυστηριώδης</p> <p><i>μαύρη τρύπα, μαύρο κουτί (αεροσκάφους)</i></p>
<p>- Σατανικός</p> <p><i>μαύρη μαγεία</i></p>

Πίνακας 1 Λεξικές συνάψεις και παγιωμένες εκφράσεις του όρου *μαύρος* μέσα από το ΣΕΚ και τα λεξικά της Νέας Ελληνικής

Από την άλλη πλευρά, ο όρος *άσπρος/λευκός* (βλ. Πίνακα 2) συνδέεται με έννοιες όπως η χαρά (*βλέπω άσπρη μέρα*), η αγνότητα / αθωότητα (*λευκή περιστέρα*⁶), η νομιμότητα (*λευκό μέτωπο/ποινικό μητρώο/παρελθόν*), η ειρηνική διάθεση, π.χ. *λευκή σημαία*, δηλαδή η σημαία που υψώνεται σε περίοδο πολέμου προκειμένου να δηλώσει ανακωχή. Ακόμα, ο συγκεκριμένος όρος χρησιμοποιείται για να εκφράσει την έλλειψη δόλου, όπως η λεξική σύναψη *λευκό ψέμα*, δηλαδή το ψέμα που λέγεται για καλό σκοπό, αλλά και την κενότητα, για παράδειγμα *λευκή κόλλα/σελίδα*, καθώς και *λευκή ισοπαλία*, όταν ένας –ποδοσφαιρικός κυρίως- αγώνας λήγει με ισοπαλία 0-0, χωρίς κανέναν από τους αντιπάλους να μπορέσει να επιτύχει σκορ. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι το *λευκός* συνδέεται και με αρνητικές συνυποδηλώσεις, για να εκφράσει τον φόβο (*άσπρος σαν πανί, γίνομαι άσπρος από τον φόβο μου*), τον δόλο, π.χ. *λευκή διαφήμιση* (= η διαφήμιση που είναι συγκαλυμμένη και γίνεται με έμμεσο τρόπο, προκειμένου μια εταιρεία να προωθήσει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες της), αλλά και σε λεξικές συνάψεις όπως *λευκός θάνατος* (= η ηρωϊνή και κατ' επέκταση τα ναρκωτικά).

⁶ Η συγκεκριμένη λεξική σύναψη έχει συχνά ειρωνική χροιά.

ΑΣΠΡΟΣ / ΛΕΥΚΟΣ
- Χαρά / Αισιοδοξία <i>βλέπω άσπρη μέρα</i>
- Αγνότητα <i>άσπρο περιστέρι / λευκή περιστέρα</i>
- Νομιμότητα <i>λευκό (ποινικό) μητρώο, λευκό μέτωπο, λευκό παρελθόν</i>
- Έλλειψη δόλου <i>λευκό ψέμα</i>
- Ειρηνική διάθεση <i>λευκή σημαία</i>
- Κενότητα <i>δίνω άσπρη/λευκή κόλλα, άσπρος πάτος, λευκή ισοπαλία</i>
- Φόβος <i>άσπρος σαν πανί, γίνομαι άσπρος από το φόβο μου</i>

Πίνακα 2 Λεξικές συνάψεις και παγιωμένες εκφράσεις του όρου *άσπρος / λευκός* μέσα από το ΣΕΚ και τα λεξικά της Νέας Ελληνικής

Συμπερασματικά, τα δεδομένα που προκύπτουν μέσα από το Σώμα Ελληνικών Κειμένων και τα λεξικά της Νέας Ελληνικής επιβεβαιώνουν τη θεώρηση των Berlin & Kay (1969) για την ύπαρξη σημασιολογικών καθολικών, αλλά και τα πορίσματα αντίστοιχων ερευνών. Ο όρος *μαύρος* συνδέεται με αρνητική κυρίως συνδήλωση, σε αντίθεση με τον όρο *άσπρος/λευκός*, ο οποίος έχει θετική συνδήλωση, με εξαίρεση ορισμένες περιπτώσεις, οι οποίες συνδέονται κυρίως με πολιτισμικά χαρακτηριστικά.

3.2 Οι όροι *μαύρος* και *άσπρος/λευκός* μέσα από το *Web as a Corpus*

Τα δεδομένα της έρευνας έδειξαν ότι μέσα από το *Web as a Corpus* εμφανίζονται νέες σημασίες των όρων *μαύρος* και *άσπρος/λευκός* τις οποίες δεν περιέχει το Σώμα Ελληνικών Κειμένων και τα λεξικά της Νέας Ελληνικής. Για παράδειγμα, με βάση τον Πίνακα 3, η *μαύρη τεχνολογία (black technology)* αναφέρεται στα σύγχρονα τεχνολογικά επιτεύγματα τα οποία είναι άγνωστα στο ευρύ κοινό. Αντίστοιχα, το *μαύρο Ίντερνετ/διαδίκτυο (dark web)* προσεγγίζεται μόνο με συγκεκριμένο λογισμικό, π.χ. μέσω εργαλείων όπως Tor και I2P, και αναφέρεται σε ιστοσελίδες που είναι απροσπέλαστες σε χρήστες. Ακόμα, εμφανίζεται μια νέα σημασία της *μαύρης λίστας (blacklist)* καθώς εκεί τοποθετούνται όσα μηνύματα του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

θεωρούνται ως spam, ενώ το *μαύρο κουτί (black box)* του Η/Υ αποτελεί μέρος όπου πραγματοποιούνται διεργασίες άγνωστες στον χρήστη. Η έννοια του αγνώστου και του μυστηριώδους προβάλλεται και σε λεξικές συνάψεις, όπως *μαύρο τηλέφωνο (Blackphone)*, το οποίο είναι απροσπέλαστο σε μυστικές υπηρεσίες παρέχοντας απόλυτη ασφάλεια με κρυπτογραφημένη ανταλλαγή δεδομένων, καθώς και *μαύρο πρόγραμμα (black program/project)*⁷, το οποίο δηλώνει μυστική και απόρρητη αποστολή του στρατού για την ανάπτυξη οπλικών συστημάτων και εφαρμογών λογισμικού. Αρνητική συνυποδήλωση εμφανίζεται και στη λεξική σύναψη *μαύρο καπέλο*, που παραπέμπει σε χάκερ, εγκληματία του κυβερνοχώρου, ο οποίος εισβάλλει παράνομα σε ηλεκτρονικά συστήματα δημιουργώντας ιούς.

Όπως παρατηρούμε από τον Πίνακα 4, σε αντίθεση με τα *μαύρα καπέλα*, τα *άσπρα καπέλα (white hats)* είναι οι χάκερ που εργάζονται για την προστασία των λειτουργικών συστημάτων και την ασφάλεια των πληροφοριών, ενώ το λευκό χρώμα παραπέμπει στην «αγνότητα» των προθέσεών τους. Συνήθως τα *άσπρα καπέλα*⁸ εργάζονται σε εταιρείες λογισμικών και δημόσιες υπηρεσίες, όπως οι τράπεζες, προστατεύοντας αυτές από κακόβουλες ενέργειες υποκλοπής δεδομένων και κατασκοπευτικά προγράμματα όπως οι λεγόμενοι «δούρειοι ίπποι»⁹. Επίσης, σε αντίθεση με τη *μαύρη λίστα* διευθύνσεων e-mail, η *λευκή λίστα (white list)* περιλαμβάνει τα μηνύματα που δεν είναι spam και τοποθετούνται στον φάκελο Inbox. Ακόμα, ο όρος *άσπρη σελήνη (pale moon)* χρησιμοποιείται για να δηλώσει ένα εύχρηστο πρόγραμμα περιήγησης, μια βελτιωμένη έκδοση του Mozilla Firefox με γρηγορότερο και λειτουργικότερο browser, παρέχοντας τη μέγιστη ασφάλεια στις αναζητήσεις των χρηστών.

Συνεπώς, μέσα από το Web as a Corpus προκύπτουν νέες λεξικές συνάψεις των όρων *άσπρος/λευκός* και *μαύρος*, οι οποίες παρουσιάζουν μεγάλη σημασιολογική αδιαφάνεια και αποτελούν σημασιολογικά δάνεια από την Αγγλική, κυρίως από τον χώρο της τεχνολογίας. Η εμφάνιση αυτών είναι στενά συνυφασμένη με τα σύγχρονα τεχνολογικά επιτεύγματα στον τομέα της πληροφορικής, με τη ραγδαία ανάπτυξη λογισμικού σε αυτοματοποιημένα υπολογιστικά συστήματα και τη μοντελοποίηση συστημάτων βάσεων δεδομένων. Στατιστικά, η μεγάλη συχνότητα (f) της εμφάνισης των λεξικών αυτών συνάψεων, κατά την τελευταία δεκαετία, καθιστά ισχυρό κριτήριο για τη συμπερίληψή τους στα λεξικά της Νέας Ελληνικής. Παρ' όλα αυτά, το ζήτημα αυτό χρήζει περαιτέρω διερεύνησης και διεπιστημονικής προσέγγισης.¹⁰

⁷ Σε αυτού του είδους τις αποστολές τηρείται απόλυτη εμπιστευτικότητα.

⁸ Αξίζει να σημειωθεί ότι υπάρχει και ο όρος *γκρίζο καπέλο*, ο οποίος δηλώνει χάκερ νεαρής κυρίως ηλικίας, που παραβιάζει συστήματα χωρίς όμως κακόβουλους σκοπούς.

⁹ Πρόκειται για λογισμικό που εισβάλλει παράνομα στον Η/Υ κρυμμένο σε προγράμματα, παρακολουθώντας το σύστημα και υποκλέπτοντας δεδομένα.

¹⁰ Αναλυτικότερα, σε περαιτέρω έρευνα θα μπορούσε να γίνει στατιστική επεξεργασία των συγκεκριμένων λεξικών συνάψεων (έλεγχος συχνότητας, διασποράς, στατιστικής σημαντικότητας) μέσω συμφραστικών πινάκων, με έμφαση στη σημασία των περικειμενικών παραγόντων για την ανάλυση της σημασίας. Σχετικά με τη χρήση στατιστικών μοντέλων στη σημασιολογική ανάλυση βλ. Σερακιώτη και Μαρκόπουλος (2013), Σερακιώτη (2019).

ΜΑΥΡΟΣ
μαύρη τεχνολογία (black technology) (= τεχνολογικά επιτεύγματα άγνωστα στο ευρύ κοινό)
μαύρο πρόγραμμα (black program) (= απόρρητη/μυστική αποστολή του στρατού για ανάπτυξη οπλικών συστημάτων και εξοπλισμού)
μαύρη τρύπα (δρομολογητή) (black hole) (= μέρος του Η/Υ όπου κατευθύνονται και καταστρέφονται τα πακέτα δεδομένων, χωρίς να ενημερωθεί η πηγή ότι αυτά δεν έφτασαν στον αποδέκτη τους)
μαύρο κουτί (Η/Υ) (black box) (= μέρος του Η/Υ όπου είναι άγνωστες από το χρήστη οι διεργασίες που πραγματοποιούνται)
μαύρο καπέλο (black hat) (= χάκερ που πληρώνεται για να δημιουργεί ιούς και να εισβάλλει παράνομα στα συστήματα)
μαύρο ίντερνετ / διαδίκτυο (dark web) (= ιστοσελίδες απροσπέλαστες από το ευρύ κοινό, συνδέονται άρρηκτα με εγκληματικές ενέργειες)
μαύρη λίστα (διευθύνσεων e-mail) (blacklist) (= εκεί τοποθετούνται τα μηνύματα του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που αναγνωρίζονται ως spam)
μαύρο επίπεδο (black level) (= το επίπεδο της φωτεινότητας της οθόνης της τηλεόρασης ή του Η/Υ)
μαύρο τηλέφωνο (Blackphone) (= μυστικό τηλέφωνο με κρυπτογραφημένη ανταλλαγή δεδομένων, ανεξιχνίαστο από τις μυστικές υπηρεσίες)
Μαύρος Θάνατος (Black Death) (= η πανώλη)
Μαύρη Παρασκευή (Black Friday) (= ημέρα κατά την οποία γίνονται μεγάλες εκπτώσεις στα καταστήματα, προκειμένου να ενισχυθεί η οικονομία)
μαύρος πάγος (black ice) (= ο πάγος που βρίσκεται στο δρόμο, αλλά δεν είναι ορατός κι έτσι είναι αδύνατον κάποιος να τον προβλέψει και να τον αποφύγει)

Πίνακας 3 Λεξικές συνάψεις και παγιωμένες εκφράσεις του όρου *μαύρος* στη Νέα Ελληνική μέσα από το Web as a Corpus

ΑΣΠΡΟΣ / ΛΕΥΚΟΣ
άσπρο καπέλο (white hat) (= ο χάκερ που εργάζεται σε μια δημόσια υπηρεσία και είναι υπεύθυνος για την ασφάλεια των συστημάτων της)
λευκή λίστα (διευθύνσεων e-mail) (white list) (= η λίστα αυτή περιλαμβάνει μηνύματα που δεν χαρακτηρίζονται ως spam και τοποθετούνται πάντα στον κεντρικό φάκελο εισερχομένων (inbox)
λευκές σελίδες (white pages) (= σελίδες που παρέχουν πληροφορίες για αριθμούς τηλεφώνου ή διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Υπηρεσία καταλόγου)
λευκό κελί (blank cell) (= το κελί στο excel που δεν εμπεριέχει κάποια τιμή)
λευκό διάστημα (white space) (= το διάστημα μεταξύ δύο λέξεων με το πλήκτρο tab)
Λευκή Νύχτα (White Night) (= η ημέρα κατά την οποία τα καταστήματα παραμένουν ανοιχτά ως αργά το βράδυ, συνήθως 19.00 - 24.00, με μεγάλες εκπτώσεις και εορταστικές εκδηλώσεις)
άσπρη σελήνη (pale moon) (= πρόγραμμα περιήγησης στον Η/Υ, αντίστοιχο του Mozilla)

Πίνακας 4 Λεξικές συνάψεις και παγιωμένες εκφράσεις του όρου *άσπρος / λευκός* στη Νέα Ελληνική μέσα από το Web as a Corpus

4 Συμπεράσματα

Οι όροι *μαύρος* και *άσπρος/λευκός* στη Νέα Ελληνική εμφανίζονται σε συγκεκριμένες λεξικές συνάψεις, οι οποίες παρουσιάζουν μεγάλο βαθμό σημασιολογικής αδιαφάνειας. Το *μαύρος* συνδέεται με αρνητική συνδήλωση και παραπέμπει σε κάτι σκοτεινό, άγνωστο, παράνομο, περιθωριακό. Από την άλλη πλευρά, ο όρος *λευκός* συνδέεται ως επί το πλείστον με θετική συνδήλωση, παραπέμποντας στην ευτυχία, την αγνότητα και τη νομιμότητα. Ακόμα, η θετική/αρνητική συνδήλωση στο δίπολο *άσπρος/λευκός* και *μαύρος* έρχεται σε αντιστοιχία με τα αποτελέσματα ερευνών άλλων γλωσσών, επιβεβαιώνοντας την υπόθεση των Berlin & Kay σχετικά με την ύπαρξη σημασιολογικών καθολικών μεταξύ των γλωσσών.

Η μελέτη μέσα από το Web as a Corpus έδειξε ότι υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός λεξικών συνάψεων των όρων αυτών με υψηλό βαθμό σημασιολογικής αδιαφάνειας, που δεν περιέχονται στα λεξικά της Νέας Ελληνικής. Πρόκειται για μεταφραστικά σημασιολογικά δάνεια της Αγγλικής που συνδέονται με σύγχρονα τεχνολογικά

επιτεύγματα και των οποίων η υψηλή συχνότητα (f) εμφάνισής τους αποτελεί σημαντικό κριτήριο για την ένταξή τους στα λεξικά της Ελληνικής.

Βιβλιογραφία

- Amouzadeh, Mohammad, Manouchehr Tavangar, and Mohammad A. Sorahi. 2012. "A Cognitive Study of Color Terms in Persian and English." *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 32:238-45.
- Berlin, Brent, and Paul Kay. 1969. *Basic Color Terms: Their Universality and Evolution*. Berkeley: University of California Press.
- Clarke, Tom, and Alan Costall. 2008. 'The emotional connotations of colour: a qualitative investigation'. *COLOUR Research and application* 33(5): 406-410.
- D' Andrade, Roy, and Michael Egan. 1974. "The colours of emotion." *American ethnologist* 1: 49-63.
- Γούτσος, Διονύσης. 2003. «Σώμα Ελληνικών Κειμένων: Σχεδιασμός και υλοποίηση». *Πρακτικά του 6ου Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας*, Πανεπιστήμιο Κρήτης, 18-21 Σεπτεμβρίου 2003.
- Hardie, Andrew. 2012. "CQPweb – combining power, flexibility and usability in a corpus analysis tool." *International Journal of Corpus Linguistics* 17(3):380–409.
- He, Guimei. 2011. "A comparative study of colour metaphors in English and Chinese." *Theory and Practice in Language Studies*, 1(12):1804-1808.
- Molina Plaza, Silvia. 2015. "Black and White Metaphors and Metonymies in English and Spanish: A Cross-Cultural and Corpus Comparison". In *Yearbook of Corpus Linguistics and Pragmatics: Current Approaches to Discourse and Translation Studies*, edited by Jesús Romero-Trillo, 39-63.
- Μπαμπινιώτης, Γεώργιος. 2012. *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.
- Pakuła, Łukasz. 2010. "Seeing through dictionaries: On defining basic colour terms in English, Japanese and Polish lexicography". *Proceedings of the 14th EURALEX International Congress*, 1372-1389. Leeuwarden: the Netherlands.
- Σερακιώτη, Δήμητρα. 2012. «Οι βασικοί όροι των χρωμάτων στην ελληνική». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα* 32, 428-439. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών.
http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_428_439.pdf
- Σερακιώτη, Δήμητρα, και Γεώργιος Μαρκόπουλος. 2013. «Μια εμπειρική προσέγγιση των βασικών χρωματικών όρων στην Ελληνική: Η επίδραση του μηχανισμού της σύνθεσης». Στο *Γλωσσολογία* 21, 1-18.
- Σερακιώτη, Δήμητρα. 2019. «Επίδραση του μηχανισμού της παραγωγής στην ερμηνεία: εμπειρικά δεδομένα από χρωματικά παράγωγα της Νέας Ελληνικής». Στο *13^ο Διεθνές Συνέδριο Ελληνικής Γλωσσολογίας*, 369-377. Λονδίνο: University of Westminster.
- Serakioti, Dimitra. 2015. "An experimental approach to the basic colour terms in Modern Greek: The case of blī, galōzjo, galany". In *Research result. Theoretical and applied linguistics*, 1(3), 18-26.
<http://rr.bsu.edu.ru/images/issue5/lingvistika/ling3.pdf>
- Wierzbicka, Anna. 2015. "The meaning of color words in a cross-linguistic perspective." In *Handbook of Color Psychology*, edited by Andrew J. Elliot, Mark D. Fairchild, & Anna Frankli, 295-316. Cambridge: Cambridge University Press.

- Wu, Shaoqun, Witten, Ian H. and Franken Margaret. 2010. "Utilizing lexical data from a web-derived corpus to expand productive collocation knowledge." *ReCALL* 22: 83-102.
- Wyler, Siegfried. 1992. *Colour and Language: Colour Terms in English*. Tübingen: Gunter Narr Verlag.
- Χαραλαμπίκης, Χριστόφορος. 2014. *Χρηστικό Λεξικό της Νεοελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Ακαδημία Αθηνών.
- Xing, Janet Zhiqun. 2009. "Semantics and Pragmatics of Color Terms in Chinese." In *Studies of Chinese Linguistics: Functional Approaches*, edited by Janet Zhiqun Xing, 87-102. Hong Kong: Hong Kong University Press.